

Dnr 61-14/1363
2015-01-30

Remissvar på promemorian Förstärkt skydd av kulturegendom vid beväpnad konflikt och under ockupation (Ds 2014:36)

Institutet för språk och folkminnen har tagit del av promemorian DS 2014:36 och tillstyrker förslaget att ratificera tilläggsprotokoll II till Konventionen om skydd för kulturegendom i händelse av väpnad konflikt. Myndigheten har inget att anföra vad gäller de bedömningar och förslag som läggs fram. Vi menar dock att det finns aspekter av kulturarv som inte har behandlats i promemorian och vill framföra följande synpunkter att beakta i det fortsatta arbetet med konventionen.

Institutet invänder mot promemorians betoning på ”fasta kulturendomar” och på att det framförallt är de kulturarv som omfattas av Unescos Världsarvskonvention som räknas ”vara av största vikt för mänskligheten”. För att trygga andra delar av världens mest värdefulla kulturarv antogs Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet vid generalkonferensen 2001. Sverige tillträdde konventionen 2011 och Institutet för språk och folkminnen har i uppdrag att utveckla arbetet i Sverige (Levande traditioner Slutrapport om tillämpningen av Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet i Sverige. Redovisning av regeringsuppdrag Ku2010/1980/KT).

Immateriella kulturarv definieras i konventionstexten som: ”sedvänjor, framställningar, uttryck, kunskap, färdigheter – liksom tillhörande tillvägagångssätt, ändamål, artefakter och kulturella miljöer”. Det finns således ett starkt ömsesidigt beroende mellan det immateriella kulturarvet och det materiella kultur- och naturarvet. Immateriella kulturarv kan i sig ”vara av största vikt för mänskligheten”, vilket bör beaktas vid bedömningen av vad som är särskilt skyddsvärt.

Institutet vill också peka på de kulturarv som finns i arkiv, bibliotek och museer – till exempel hos Institutet för språk och folkminnen. Sverige har sammanlagt sex arkiv på den så kallade Världsmminneslistan, som ska skyddas enligt Unescos Världsmminnesprogram, Memory of the World. Samlingar som finns i bevarade i våra arkiv kan vara av lika stort skyddsvärde som världsarven.